

ven van de Beemster. Bij iedere discussie over de kern van de Beemster duikt deze kopergravure als ijkpunt op. 'Aan wat daarop vastgelegd is mag niet worden getornd', is de algemeen gehoorde opvatting. Daarmee heeft de kopergravure een bijna mythische betekenis gekregen. Zeker en vooral omdat een vergelijking tussen het historische verkavelingspatroon en de daadwerkelijke actuele staat daarvan nog nooit was gemaakt. Op initiatief van Des Beemsters werd deze vergelijking in 2008 ter hand genomen. Een aan de kopergravure identieke historische weergave van de Beemster uit 1658 werd bewerkt en als laag aan de grootschalige basiskaart Nederland (GBKN) toegevoegd. Nu werden ook de veranderingen aan het watersysteem in de afgelopen 400 jaar zichtbaar.

Zowel landgebruikers als het Hoogheemraadschap werden voor de presentatie over de in kaart gebrachte cultuurhistorische kwaliteiten en de actuele stand daarvan uitgenodigd. Des Beemsters overtuigde iedereen van het belang van de kwaliteiten maar stelde een 'herstel' hiervan niet centraal. Voor Des Beemsters is de cultuurhistorie geen doel op zich. De eventuele maatregelen rondom de actualisering van het watersysteem mogen echter niet ten koste gaan van de kwaliteiten. En wanneer er uiteindelijk naar oplossingen voor meer waterberging moet worden gezocht zullen die eerst en vooral in het weer uitgraven van verdwenen sloten gevonden gaan worden. Hiermee legde de cultuurhistorie een basis voor de bestudering van de actuele wensen en problemen rondom het Beemster watersysteem.

Via bijeenkomsten, open oproepen en keukentafelgesprekken werden de wensen van boeren en andere landgebruikers in de Beemster geïnventariseerd. Peilaanpassingen, damverplaatsingen, inlaatroutes en afvoerroute-verkortingen werden opgetekend en bestudeerd. Onherroepelijk kwam hiermee de bedrieglijke eenvoud van het Beemster watersysteem aan het licht. Onder dit heldere systeem van rechte en haaks op elkaar staande waterwegen, bleek een bonte kaart schuil te gaan van meer dan 70 verschillende peilniveaus en bijbehorende hydraulische hulpmiddelen.

Aangezien het Hoogheemraadschap haar oppervlaktewens had teruggebracht tot 10 hectare werd het mogelijk om dit doel te bereiken zonder noemenswaardig verlies van landbouwareaal. Inmiddels is er door Grontmij een pakket aan maatregelen in beeld gebracht, waarmee deze waterbergingsopgave ruimschoots wordt gehaald. Bovendien wordt

Boerenoverleg over het watersysteem, voorjaar 2008 (foto's Hans Venhuizen).

A WIDER VIEW ON CULTURAL LANDSCAPES IN EUROPE (4)

In Groen januari vertelde Steven Delva in 'Landschap als laatste getuige' over zijn plannen met 'het grootste slagveld van Europa: leper en zijn leperboog'. In Groen maart lieten Berno Strootman en Jaap van den Bout de plannen zien voor de aanleg van een nieuw meer ten zuiden van het voormalige eiland Wieringen. In het vorige nummer schreef Peter van Asche over Fort Asperen en het Lingekwartier, een voorbeeldproject in de Nieuwe Hollandse Waterlinie.